

Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики

**Матеріали
XVI Міжнародної науково-практичної конференції**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»
АСОЦІАЦІЯ МОРСЬКОГО ПРАВА УКРАЇНИ
КОЛЕГІЯ ЮРИСТІВ З МОРСЬКОГО ПРАВА УКРАЇНИ

«Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики»

Матеріали
XVI Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса – 2023

УДК 341.225(082)

ББК 67.912.412

М 432

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Навчально-наукового інституту морського права та менеджменту Національного університету «Одеська морська академія» від 23 травня 2023 р. (протокол № 11).

Редакційна колегія: Міусов М.В., д.т.н., проф. (голова редколегії); Голіков В.А. д.т.н., проф.; Шемякін О.М., д.ю.н., проф.; Примачов М.Т., д.е.н., проф.; Савінова Н.А. д.ю.н., с.н.с.; Сотниченко Л.Л., д.е.н., доцент; Доннікова І.А., д.ф.н., доцент; Ковбан А.В., к.ю.н., доцент; Скоробагатько А.В., д.ю.н., доцент; Степанов С.В., к.ю.н., доцент та інші.

Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики: Матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції НУ «ОМА». – Одеса: НУ «ОМА», 2023 – 150 с.

У збірник увійшли матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики», що відбулась в Національному університеті «Одеська морська академія» 5-6 травня 2023 р.

Видання містить аналіз актуальних проблем ефективного правового регулювання та управління в сфері використання морегосподарського комплексу та інфраструктури в умовах війни та миру. Пропонуються дослідження окремих аспектів історії морського права, міжнародних економічних відносин, стратегічного управління на підприємствах і організаціях морського та річкового транспорту.

УДК 341.225(082)

ББК 67.912.412

Надані учасниками матеріали надруковані із збереженням авторської редакції. Редакційна колегія не завжди поділяє думку авторів.

© Національний університет «Одеська морська академія», 2023

Способи захисту прав та інтересів осіб нотаріусом	95
Вишневський В.Л.	
Правове регулювання захисту авторів від плагіату в музиці	99
Войтович А.О.	
Україна в епоху цивілізаційного виклику: аналіз правових аспектів	101
Єфтєні Н.М.	
Вплив соціального інтелекту на соціальні відносини.....	105
Задоя І.І., Кушнір О.М.	
Особливості правового регулювання зняття особи із задекларованого або зареєстрованого місця проживання без її згоди	107
Зозуля Є.В.	
Діяльність правоохоронних органів щодо розслідування злочину агресії Росії проти України (організаційно-правові аспекти)	111
Ковальчук Л.О.	
Особливості правового регулювання трудових відносин в умовах воєнного стану.....	116
Ковбан А.В.	
Jurisprudence constante ЄСПЛ щодо права людини на життя	118
Крестовська Н.М.	
Історія конституції України: деякі дискусійні питання	121
Матвєєвський О.В.	
Проблеми залучення іноземних експертів при розслідування воєнних злочинів в Україні	125
Отарова А.А.	
Child's educational rights in critical situations	128
Орел Г.П.	
Співвідношення та аналіз різниці ІТ-права та інформаційного права	131
Потонахіна О.М.	
Оплата праці за трудовим договором з нефіксованим робочим часом.....	133
Скоробагатько А.В.	
Виплата військовослужбовцям одноразової грошової допомоги при звільненні зі служби.....	137
Степанов С.В.	
Аналіз сучасного стану та проблем торговельних відносин в Україні.....	140
Тимофєєва Л.Ю.	
Особливості кримінальної відповідальності за зґвалтування в умовах воєнного стану.....	145
Шевчук О.М.	
Трансдисциплінарні аспекти філософії створювального людинознавства	147

Скоробагатько А.В.

*д.ю.н., доцент, завідувач кафедри загальноправових дисциплін
Національний університет «Одеська морська академія»*

ВИПЛАТА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ ОДНОРАЗОВОЇ ГРОШОВОЇ ДОПОМОГИ ПРИ ЗВІЛЬНЕННІ ЗІ СЛУЖБИ

Україна наразі переживає тяжкі часи – триває війна за незалежність. В умовах війни Українська армія робить чи не найвагоміший внесок у майбутнє нашої держави, захищаючи її суверенітет, незалежність та територіальну цілісність. Держава, в свою чергу, має турбуватися за своїх захисників, закріпивши на законодавчому рівні належні соціальні гарантії.

Зокрема, відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» (далі Закон) військовослужбовцям, а також іншим особам, які мають право на пенсію, цим Законом, передбачені три види пенсій: довічні пенсії за вислугу років, пенсії по інвалідності та пенсії в разі втрати годувальника. Держава гарантує військовим гідне пенсійне забезпечення, шляхом встановлення пенсій не нижче прожиткового мінімуму, визначеного законом, перерахунок призначених пенсій у зв'язку із збільшенням рівня грошового забезпечення, надання передбачених законодавством державних соціальних гарантій, вжиття на державному рівні заходів, спрямованих на їх соціальний захист [1]. Звичайно, пенсійне забезпечення є найбільш важливим видом державної допомоги військовослужбовцям, яке спрямоване на компенсацію ризиків, обумовлених специфікою їх служби.

Окрім пенсійного забезпечення держава гарантує військовослужбовцям надання різноманітних пільг, а також виплати одноразової грошової допомоги при звільненні зі служби. Проаналізуємо більш детально надання одноразової грошової допомоги, оскільки в Законі визначені відмінні підходи щодо надання цього виду соціального захисту.

Відповідно до ст. 9 Закону, особам рядового, сержантського, старшинського та офіцерського складу та деяким іншим особам, які мають право на пенсію та звільняються зі служби за станом здоров'я, виплачується одноразова грошова допомога в розмірі 50 відсотків місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби. В таких же розмірах виплачується допомога працівникам поліції (особам рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ), які на момент опублікування Закону України Закону «Про Національну поліцію» проходили службу в органах внутрішніх справ, мали календарну вислугу не менше п'яти років і до 7 листопада 2015

року були звільнені зі служби в органах внутрішніх справ незалежно від підстав звільнення та продовжили роботу в Міністерстві внутрішніх справ або Національній поліції в їхніх територіальних органах, закладах і установах на посадах, що заміщуються державними службовцями відповідно до Закону України «Про державну службу», а в навчальних, медичних закладах та науково-дослідних установах на будь-яких посадах.

У разі звільнення зі служби за віком, у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційних заходів, закінченням строку контракту, у зв'язку з прямим підпорядкуванням близькій особі, систематичним невиконанням умов контракту командуванням, на підставах, визначених п.1, ч. 2 ст. 36 Закону України «Про розвідку» (за згодою сторін), а також у зв'язку з настанням особливого періоду та небажанням продовжувати військову службу військовослужбовцем-жінкою, яка має дитину (дітей) віком до 16 років виплачується одноразова грошова допомога в розмірі 50 відсотків місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби виплачується за наявності вислуги 10 років і більше.

Відмінні умови виплати допомоги визначені особам рядового, сержантського, старшинського та офіцерського складу та деяким іншим особам, які мають право на пенсію за цим Законом, при звільненні зі служби за власним бажанням, через сімейні обставини або інші поважні причини, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, які мають вислугу 10 років і більше, їм виплачується одноразова грошова допомога в розмірі 25 відсотків місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби.

Законом також визначені випадки коли допомога не виплачується, зокрема, при звільненні зі служби за службовою невідповідністю, у зв'язку із систематичним невиконанням умов контракту військовослужбовцем чи у зв'язку з обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили, у зв'язку з набранням законної сили рішенням суду щодо притягнення до відповідальності за адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією. Одноразова грошова допомога також не виплачується військовослужбовцям, звільненим з військової служби на підставах, визначених п.2-4, ч. 2 ст. 36 (крім випадків звільнення у зв'язку з виявленням однієї з підстав, зазначених у п. 1 і 9, ч. 2, ст. 31) Закону України «Про розвідку». Не виплачується одноразова допомога й особам, які станом на 16 березня 2014 року проходили службу на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, крім осіб, які в установленому порядку продовжили службу за межами тимчасово окупованої території України.

Слід відзначити, що в Законі чітко визначені джерела фінансування виплати одноразової грошової допомоги. Так, в залежності від місця

проходження служби виплати особам рядового, сержантського, старшинського та офіцерського складу та деяким іншим особам, які мають право на пенсію за цим Законом, здійснюються за рахунок коштів Державного бюджету України, передбачених на їх утримання, або за рахунок коштів органів у яких вони працювали.

Військовослужбовцям та деяким іншим особам, які мають право на пенсію, у разі повторного їх звільнення зі служби одноразова грошова допомога, передбачена цим Законом, виплачується за період їх календарної служби з дня останнього зарахування на службу без урахування періоду попередньої служби, за винятком тих осіб, які при попередньому звільненні не набули права на отримання такої грошової допомоги.

Також одноразова допомога передбачена членам сімей осіб рядового, сержантського, старшинського та офіцерського складу та деяких інших осіб, які мають право на пенсію за цим Законом, та пенсіонерам з їх числа, які втратили годувальника. Порядок і розміри, такої допомоги визначаються Кабінетом Міністрів України.

Чинним законом також передбачена щомісячна грошова допомога особам, які звільнені зі служби за віком, станом здоров'я чи у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційних заходів без права на пенсію. Відповідно до ст. 9⁻¹, таким особам протягом одного року після звільнення зі служби виплачується щомісячна грошова допомога в розмірі окладу за військовим (спеціальним) званням. Умови призначення та порядок виплати щомісячної грошової допомоги визначаються Кабінетом Міністрів України.

Проведений аналіз свідчить про наявність відмінних умов, про суттєву диференціацію при визначенні права на одноразову грошову допомогу при звільненні військовослужбовців зі служби, її критеріями, зокрема, є: причина звільнення військовослужбовця; вид служби; склад, до якого відноситься військовослужбовець, стан здоров'я, скорочення штатів або проведення організаційних заходів, закінчення строку контракту, небажання продовжувати військову службу військовослужбовцем-жінкою, яка має дитину (дітей) віком до 16 років; наявність календарної вислуги від 5 до 10 років і більше; в окремих випадках має місце поєднання причини звільнення з наявністю у особи необхідної вислуги років. Також диференціюється розмір одноразової грошової допомоги при звільненні зі служби, критеріями диференціації визначені тривалість вислуги років та причина звільнення. Розмір допомоги становить від 25 до 50 відсотків місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби, а за наявних у особи, визначених Законом умов розмір допомоги виплачується в сумі окладу за військовим (спеціальним) званням протягом одного року.

На наш погляд, такий стан речей викликає сумніви в розумності й доцільності такої широкої диференціації. Адже диференціація виправдана тільки тоді, коли вона виходить з двох базових положень: зв'язку норм забезпечення із суспільно корисною діяльністю і необхідності врахування у цих нормах особливостей і потреб самих забезпечуваних.

Не зважаючи на складність економічної та політичної ситуації в країні, обумовленої насамперед війною, сьогодні перед державою стоїть важливе завдання не втратити досягнутий у соціальному забезпеченні рівень стандартів і подолавши існуючі проблеми продовжити вдосконалення законодавства (у тому числі і норм, що регулюють виплату одноразової грошової допомоги при звільненні зі служби) результатом чого має стати покращення забезпечення військовослужбовців.

Список використаних джерел:

1. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб: Закон України від 09 квітня 1992 року № 2262-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2262-12#Text>

Степанов С.В.

к.ю.н. доцент,

доцент кафедри загальноправових дисциплін

Національного університету «Одеська морська академія»

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ПРОБЛЕМ ТОРГОВЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Останні роки на долю України випало немало випробувань. У 2019 році, коли весь світ охопив сплеск епідемії коронавірусу, це стало самим великим у ХХІ столітті викликом для всіх економік світу, в тому числі для економіки України.

Через COVID-19 багато сфер суспільного життя опинилися у жорсткішій кризі, насамперед, через порушення комунікації бізнесу, закриття кордонів, додаткові митні правила та інші особливі введення.

Закриття кордонів призвело до зменшення торгівлі, зменшення обсягів виробництва у світі, скорочення трудового навантаження, що спричинило соціальні наслідки: скорочення робочих місць, зменшення оплати праці, та у зв'язку із зменшенням виробництва, збільшення вартості товарів на ринку.

Найбільш великі втрати зазнали такі галузі господарської діяльності як туризм, виробництво, торгівля, освіта, спорт, індустрія розваг, сфера мистецтва